

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д. е. н., професор Козак Ю. Г.

“ ___ ” _____ 2019 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності міжнародна економіка

за темою:

«Стан та перспективи підвищення ефективності зовнішньоторговельної
діяльності підприємства (на прикладі ПАТ «Одескабель»)»

Виконала: студентка 4 курсу, групи 3
спеціальності 6.030503 Міжнародна економіка
Кехтер Катерина Сергіївна

Науковий керівник: д.е.н, професор кафедри МЕВ
Козак Юрій Георгійович

ОДЕСА – 2019 рік

АНОТАЦІЯ

Кехтер Катерина Сергіївна, «Стан та перспективи підвищення ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємства (на прикладі ПАТ «Одескабель»)»
випускна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 6.030503 «Міжнародна економіка», Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

Випускна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес формування рівня показників ефективності зовнішньоторговельної діяльності ПАТ «Одескабель».

У роботі розкриваються теоретичні аспекти таких економічних категорій як економічних категорій «ефект», «ефективність» та «ефективність зовнішньоторговельної діяльності підприємства». Досліджено та систематизовано економічні фактори впливу на здійснення зовнішньоторговельної діяльності підприємством, наведено методики оцінки її ефективності.

За допомогою SWOT-аналізу виявлено вплив економічних факторів на здійснення експортної діяльності ПАТ «Одескабель», проведено аналіз динаміки показників ефекту та ефективності зовнішньоторговельної діяльності ПАТ «Одескабель».

Запропоновано стратегічні напрямки удосконалення експортної політики ПАТ «Одескабель» та розширення меж товарного ринку Європейського союзу за рахунок виходу підприємства на зовнішній ринок Бельгії.

Ключові слова: ефект, ефективність, підвищення ефективності, зовнішньоторговельна діяльність підприємства, експортний потенціал, кабельна продукція.

ANNOTATION

Kekhter Katerina Sergiyivna "The state and prospects of increasing the efficiency of foreign trade activity of the enterprise (for example, PJSC " Odeskabel ")" on the receipt of educationally qualifying level of bachelor of speciality 6.030503 "International economy" the Odessa national economic university Odessa, 2019.

Thesis consists of three chapters. Object of research - the process of formation of the level of indicators of the effectiveness of foreign trade activities PJSC "Odeskabel".

The paper reveals the theoretical aspects of such economic categories as economic categories of "effect", "efficiency" and "effectiveness of foreign trade enterprises." Economic factors impact on the foreign trade enterprise are systematically explored, the methodology for assessing its effectiveness is provided.

Using SWOT-analysis the impact of economic factors on export PJSC "Odeskabel", dynamics of the effect and efficiency of foreign trade PJSC "Odeskabel" is analyzed.

Strategic directions of improvement of export policy are offered for PJSC "Odeskabel" and expanding the boundaries of the European Union's commodity market at the expense of the company's exit to the Belgian foreign market.

Key words: effect, efficiency, efficiency increase, foreign trade activity of the enterprise, export potential, cable products.

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Теоретичний зміст ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємства.....	7
1.2. Вплив економічних чинників на рівень ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємства.....	11
1.3. Методичні підходи щодо оцінювання ефективності зовнішньої торгівлі підприємства.....	17
Висновки до розділу 1.....	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ»....	22
2.1. Аналіз сучасного стану зовнішньої торгівлі ПАТ «Одескабель»	22
2.2. Аналіз впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на ефективність зовнішньоторговельної діяльності підприємства ПАТ «Одескабель».....	32
2.3. Оцінка рівня та резервів підвищення ефективності зовнішньоторговельної діяльності ПАТ «Одескабель».....	38
Висновки до розділу 2.....	41
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ».....	43
3.1. Стратегічні напрямки удосконалення експортної політики ПАТ «Одескабель».....	43
3.2. Диверсифікація міжнародних ринків збуту кабельної продукції як основа підвищення ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємства.....	54
Висновки до розділу 3.....	57
ВИСНОВКИ.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	62

ВСТУП

Актуальність теми. Трансформаційні процеси та інтеграція України до світових наукомістких галузей спонукають підприємств не лише до підвищення ефективності виробничої діяльності, але й розвитку та пошуку стратегічних напрямків підвищення ефективності зовнішньоторговельної діяльності. За даних умов конкуренція як на внутрішніх, так і зовнішніх ринках набуває розмаху, стає більш жорсткою, тому українські підприємства повинні результативно скоординувати бізнес-процеси, направити зусилля на підвищення якості продукції та розширення зовнішньоторговельних відносин.

Наразі кабельна галузь є однією із найрозвинутіших секторів української економіки. Інновації в науці та техніці спонукають виробників не лише до урізноманітнення кабельно-провідникової продукції, а й постійним технологічним розробкам, що є складовою підвищення конкурентоспроможності самого підприємства. Але у зв'язку із не стабільними кризовими явищами на вітчизняному ринку гостро постає питання виходу кабельних підприємств на міжнародні ринки, сертифікати та якості відповідності якої відповідає більшості європейським стандартам, що в кінцевому результаті є фундаментом до підвищення ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємств.

Теоретико-методологічною основою дослідження є наукові праці та надбання вітчизняних та зарубіжних дослідників, серед яких слід доцільно виокремити наступних: О. Амоша, І. Бабій, І. Буряк, О. Бойко, І. Васюк, В. Геєць, О. Єрмакова, Н. Горбаль, І. Грозний, А. Дунська, Є. Зборовська, Ю. Козак, І. Уханова, А. Яковлев та інших.

Метою роботи є вивчення теоретичних засад ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємства та практичне використання отриманих теоретичних знань для розробки системи заходів з підвищення їх рівня на прикладі підприємства ПАТ «Одескабель».

Для виконання поставленої мети слід вирішити наступні **завдання**:

- дослідити економічну сутність категорії «ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємства»;
- узагальнити економічні фактори, що впливають на ефективність зовнішньоторговельної діяльності кабельного підприємства;
- розкрити методичні підходи щодо оцінювання ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємств;
- проаналізувати зовнішньоекономічну діяльність підприємства ПАТ «Одескабель»;
- здійснити SWOT-аналіз підприємства ПАТ «Одескабель»;
- проаналізувати рівень показників ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємства ПАТ «Одескабель», їх динаміку;
- запропонувати стратегічні напрямки удосконалення експортної політики ПАТ «Одескабель»;
- обґрунтувати можливість диверсифікації світових ринків підприємства ПАТ «Одескабель».

Об'єктом дослідження є процес формування рівня показників ефективності зовнішньоторговельної діяльності ПАТ «Одескабель».

Предметом дослідження виступають теоретико-методичні та організаційно-економічні рішення щодо підвищення рівня ефективності зовнішньоторговельної діяльності кабельних підприємств.

Вихідними даними для дослідження і розробки поставлених задач стали наукові статті науковців та практиків, монографії, періодичні видання, статистична звітність підприємства, внутрішня документація та регламенти підприємства, що відповідно були оброблені й узагальнені для одержання необхідних висновків і рекомендацій.

У процесі наукового дослідження застосовувалися **загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання**. При теоретико-методичному аналізі ефективності зовнішньоторговельної діяльності із загальнонаукових методів застосовано аналіз та синтез, індукція та дедукція, метод узагальнення та

класифікації. До спеціальних методів відноситься метод економічного аналізу (в процесі аналізу динаміки зовнішньоекономічної діяльності ПАТ «Одескабель»), графічний (для наочного схематичного зображення результатів дослідження) та табличний методи (подання результатів зведення та групування аналітичних даних зовнішньої торгівлі ПАТ «Одескабель»).

Практичне значення результатів полягає в наданні стратегічних напрямків підприємству ПАТ «Одескабель» щодо підвищення рівня ефективності зовнішньоторговельної діяльності для покращення його фінансових результатів.

За результатами виконання випускної роботи бакалавра **опубліковано** одну наукову статтю:

Кехтер К., Козак Ю. Г. Вплив економічних чинників на рівень ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємства / К. Кехтер, Ю. Г. Козак // Матеріали студентської науково-практичної конференції «Минуле, Сучасне, Майбутнє», Випуск 9 (м. Одеса, 9 квітня 2019 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2019. – С. 274-278.

Наукові результати дипломної роботи бакалавра **апробовано** на міжнародній конференції:

Кехтер К., Козак Ю. Г. Аналіз ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємства кабельної промисловості / К. Кехтер, Ю. Г. Козак // Матеріали виступів Всеукраїнського форуму з проблем міжнародних економічних відносин (в онлайн форматі). «Розвиток міжнародної торгівлі в умовах глобальних економічних дисбалансів» (11 квітня 2019 року). – Житомир : ЖДТУ, 2019 (Електронне видання).

Обсяг та структура роботи: дипломна робота містить 66 сторінок, складається з вступу, трьох розділів, висновку та списку використаної літератури.

ВИСНОВКИ

У роботі проведено аналіз теоретичних та методичних підходів науковців щодо визначення економічного змісту терміну «ефективність зовнішньоторговельної діяльності підприємства», проведено економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства ПАТ «Одескабель», рівня ефективності зовнішньоторговельної діяльності та розроблені стратегічні напрямки та заходи щодо підвищення ефективності даного показника.

За результатами наукового дослідження, проведеного у даній роботі, можна зробити такі висновки:

1) Визначено, що найбільш раціональним є трактування економічної ефективності зовнішньоторговельної діяльності як ступінь збільшення доходу від цих операцій за рахунок критерію економічної ефективності – прибутку.

2) Окреслено, що на підвищення ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємства в одній мірі впливають як екзогенні, так і ендогенні фактори. Кожне підприємство самостійно здійснює їх оцінку та аналіз з метою підвищення ефективності показників ЗЕД.

3) Розглянуто, систематизовано та наведено методичні підходи щодо оцінювання ефективності зовнішньої торгівлі промислового підприємства.

4) Проаналізовано, що ПАТ «Одескабель» спеціалізується на виробництві наступних видів продукції: LAN-кабелі, волоконно-оптичні кабелі, кабелі зв'язку, нагрівальні кабелі, радіочастотні та спеціальні кабелі, силові кабелі, шнури, проводи. Визначено відповідно до розрахунків, що у 2017 році на підприємстві спостерігається сприятлива тенденція до зростання чистого доходу на 1002453 тис. грн., а питомої вага експорту в загальному обсязі – на 7 п.п. у порівняння з показниками 2013 року, що свідчить про високий рівень ефективності діяльності відділу експорту на підприємстві. Зроблено висновки щодо розподілу експорту підприємства «Одескабель» по товарній структурі зовнішньої торгівлі, що 2017 році в порівнянні з 2015

роком спостерігається зростання вартості експорту підприємства на 168219 тис. грн. або на 53,65 %, при цьому найбільшу питому вагу в загальному експорті займають LAN кабелі та складають 37,17 % (37090,08 укм) та волоконно-оптичні кабелі – 32,12 % (158997,5 укм), згодом йдуть силові кабелі у розмірі 21,10 % (2655 укм) та інше близько 9,61 % вартістю 46 298 тис. грн. Слід зазначити, що зовнішніми ринками в 2017 році стали наступні країни: Російська Федерація, Молдова, Білорусь, Вірменія, Азербайджан, Чехія, Словачія, Грузія, Алжир, Австрія, Італія, Іспанія, Польща, Румунія, Німеччина, Норвегія та Ізраїль.

4) На прикладі підприємства ПАТ «Одескабель» було досліджено вплив зовнішніх та внутрішніх чинників на рівень ефективності зовнішньоторговельної діяльності шляхом використання SWOT-аналізу. Виявлено наступні загрози: зростання кількості конкурентів, цінова конкуренція, підвищення обсягів більш дешевого імпорту, зміна курсів валют, зниження рівня платоспроможності населення, кризові явища в економіці України, країнах ЄС і Світу.

6) Відповідно до розрахунків, акцентовано увагу на тому, що незважаючи на зростання експортованої продукції на 53,65 % та покращення чистого прибутку на 5700 тис. грн. (9,61 %) та підвищення кількості іноземних торгових партнерів на підприємстві в порівнянні з 2015 роком, на підприємстві спостерігається несприятлива тенденція до зниження показників ефективності діяльності, що потребує пошук комплексу потенційних резервів удосконалення вектору експортної діяльності підприємства та рівня її ефективності.

7) Запропоновано наступні стратегічні напрямки удосконалення експортної політики: використання ABC-аналізу при формуванні збуту на експорт кабельно-провідникової продукції підприємства; розширення меж участі підприємства у міжнародних ярмарках та виставках з метою підписання додаткових торгових угод, поживлення міжнародних економічних зв'язків. (International Wire & Cable Exhibition, Бельгія, м.

Брюссель); надано рекомендації щодо використання стратегії міжнародного бенчмаркінгу на прикладі технологічної розробки конфігуратора, що дозволить споживачеві самостійно формувати кабель, враховуючи такі критерії як умови експлуатації, довжина і швидкість переміщення, мінімальний радіус вигину, сумісність функцій.

8) Обґрунтовано, що одним із напрямків підвищення ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємства «Одескабель» є розширення меж товарного ринку Європейського союзу за рахунок виходу підприємства на зовнішній ринок Бельгії. Досліджено, що головним міжнародним конкурентом є компанія NEXANS – французький виробник кабельно-провідникової продукції, до складу якого входять наступні бельгійські кабельні заводи: Câbleries de Charleroi, Câbleries de Dour та Opticable. Враховуючи розширення ринків збуту ПАТ «Одескабель» шляхом виходу підприємства методом прямого експорту на ринок Бельгії кабельної продукції прогнозований дохід за песимістичним сценарієм складатиме 1,45 млн. грн, а оптимістичним – 2,91 млн. грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Акулич И. Л. Выставки и ярмарки в современной концепции маркетинга / И. Л. Акулич // Белорусский экономический журнал. – 2014. – №1. – С. 77-83.
2. Балабанова Л. В. SWOT-аналіз – основа формування маркетингових стратегій: навчальний посібник / Л.В. Балабанова. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2015.– 301 с.
3. Бестужева С.В. Міжнародна економічна діяльність України : навч. посіб. / С. В. Бестужева. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 282 с.
4. Бойко О. О. Розробка вітчизняними підприємствами стратегії виходу на нові зарубіжні ринки / О. О. Бойко // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – № 7. – С. 31-40.
5. Васюк Т. В. Методи дослідження та визначення економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання / Т. В. Васюк // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 3. – С. 131-136.
6. Вічевич А .М. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності / А. М. Вічевич, О. В. Максимець. – Львів : Афіша, 2014. – 140 с.
7. Гайченя М.А. Фактори впливу на ефективність експортної діяльності виробничих підприємств будівельної галузі / М. А. Гайченя, Т. В. Пятак [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/17_Adoc.htm.
8. Герасимчук Л.М. Бенчмаркінг на підприємстві в умовах глобалізації / Л.М. Герасимчук, Л.С. Паньковська // Вісник Хмельницького національного університету. – 2017. – № 3. – Т.3 . – С. 99-103.
9. Гордеева Т. А. Оптимізація асортименту промислового підприємства з позиції маржинального підходу / Т. А. Гордеева // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Сер. : Економіка і менеджмент. – 2013. – № 1. – С. 112-120.
10. Гринкевич С.С. Підходи до визначення сутності економічної категорії «ефективність зовнішньоекономічної діяльності» підприємств / С. С.

Гринкевич, Ю. О. Сало // Науковий вісник НЛТУ України.– 2018.– Вип. 18.2. – С. 170-175.

11. Громовик Б. Управление товарным ассортиментом фармацевтического предприятия с помощью ABC и XYZ-анализа / Б. Громовик // Провизор. – 2022. – № 27. – С. 13-14.

12. Демьяненко А.Г. Формирование модели комплексного анализа эффективности внешнеэкономической деятельности предприятия / А. Г. Демьяненко // Економіка, фінанси, право.– 2015. – №2. – С. 22-28.

13. Дідківський М. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. Посібник / М. І. Дідківський. – К.: Знання, 2016. – 462 с.

14. Дунська А. Р. Фактори розвитку експортного потенціалу промислового підприємства / А. Р. Дунська // Ефективна економіка. – 2013. – № 3. – С. 29-37.

15. Єрмакова О. А. Зовнішньоекономічна діяльність регіону: навчальний посібник / О. А. Єрмакова, Ю. Г. Козак. – Одеса: Фенікс, 2013. – 332 с.

Івахів Ю. І. Метод ABC-аналізу: доцільність застосування / Ю. І. Івахів // Економічний аналіз. – 2018. – Вип. 3 (19). – С. 13-23.

16. Карпенко Н.В. Бенчмаркінг бізнес-процесів на підприємствах малого та середнього бізнесу / Н.В. Карпенко // Механізм регулювання економіки. – 2017. – № 4. – С. 138-145.

17. Ковтонюк О. В. Особливості міжнародної торгівлі на сучасному етапі та рівень інтеграції України у світовий економічний простір / О. В. Ковтонюк // Наукові праці НДФІ. – 2008. – Вип. 4. – С. 92-101.

18. Козак Ю. Г. Основи зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник / Ю. Г. Козак, О. А. Єрмакова, Т. Спорек та інші. – видання 5-те, перероб. та доп. – Київ-Катовіце: Центр учбової літератури, 2016. – 325 с.

19. Козак Ю. Г. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник / Ю. Г. Козак, Є. В. Савельєв. – 6-е вид., перероб. та доп. / ред. Ю. Г. Козак – Київ: ЦУЛ, 2019. – 292 с.

20. Козак Ю. Г. Математичні методи та моделі для магістрів з економіки. Практичні застосування: навчальний посібник / Ю. Г. Козак, В. М. Мацкул. – Київ: Центр учбової літератури, 2017. – 254 с.
21. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч.посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
22. Козак Ю. Г. Міжнародний маркетинг: навч. посібник / Ю. Г. Козак, О. В.Воронова , І. О.Уханова та інші / за ред. Ю. Г. Козака, С. Смичка, І. Л Литовченко. – Київ-Катовіце : Центр учбової літератури, 2014. – 300 с.
23. Конєв С. Критерії та основні способи виходу вітчизняних підприємств на міжнародний ринок за сучасних умов функціонування / С. Конєв // Економічний аналіз. – 2012. – Т. 10(3). – С. 297-300.
24. Крупін В.Є. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності територіально-виробничих систем / В. Є. Крупін. – Львів : ІРД, 2015. – 217 с.
25. Літвінова В. О. Економічна ефективність: сутність та форми / В. О. Літвінова // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2014. – № 2. – С. 43-45.
26. Лук'янець Т. І. Економічний механізм маркетингу / Т. І. Лук'янець. – К.: КНЕУ, 2006. – 464 с.
27. Маргасова В. Г. Аналіз фінансових результатів зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання / В. Г. Маргасова, А. В. Роговий, В. В. Виговська // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 3. – С. 207-213.
28. Матвеев М.Е. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / М.Е. Матвеев, І.І. Дідович. – К. : Професіонал, 2008. – 192 с.
29. Мельник О.Г. Діагностика факторів впливу на експортну діяльність підприємства / О.Г. Мельник, М.Я. Нагірна // Інноваційна економіка. – 2013. – № 5. – С. 63–66.
30. Мельник Т.М. Експортний потенціал України: методологія оцінки та аналіз / Т.М. Мельник // Міжнародна економіка. – 2013. – № 8-9. – С. 221-245.

31. Михайлова Е. Оценка эффективности участия в выставке [Электронный ресурс] / Е. Михайлова. – Режим доступа: http://www.mdtexpro.ru/ind_teo_14.html
32. Морщенок Т. С. Огляд підходів до визначення економічної сутності поняття «ефективність» / Т. С. Морщенок // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2016. – Вип. 1. – С. 7-13.
33. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України : [підручник] / В.Є. Новицький. – К. : КНЕУ, 2003. – 948 с.
34. Офіційна сторінка Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
35. Офіційна сторінка статистичної звітності ПАТ «Одескабель» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://smida.gov.ua/>
36. Паронян. А. А. Теоретические аспекты категории «эффективность» в исследовании трудовых ресурсов сельского хозяйства / А. А. Паронян // Экономические науки. – 2011. – № 5. –С. 152-155.
37. Пшик-Ковальська О. Чинники впливу на планування зовнішньоекономічної діяльності / О. ПшикКовальська, Х. Передало // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.8. – С. 296-301.
38. Реутов В. Операционный бенчмаркинг: анализ и сравнение конкурентных преимуществ по продуктам, услугам и бренд-имиджу [Електронний ресурс] / В. Реутов В. // – Режим доступу к сайту: http://www.iteam.ru/publications/marketing/section_28/article_640/
39. Рушак М. Ю. Визначення напрямів підвищення ефективності експортної діяльності підприємства на основі результатів її оцінки / М. Ю. Рушак, В. П. Андришин // Економічний простір. – 2015. – № 93. – С. 47-58.
40. Складання стратегічного балансу та сутність SWOT-аналізу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://in1.com.ua/book/13007/10315.3>. <http://www.infowave.ru/projects/adviser/swot-analysis/>.

41. Соркин С. Л. Эффективность внешнеэкономической деятельности: понятие, измерение и оценка : монографія / Соркин С. Л. – Гродно : ГрГУ, 2011. – 130 с.
42. Фатенок-Ткачук А. Аналізування факторів впливу на розвиток зовнішньоекономічної діяльності машинобудівних підприємств / А. Фатенок-Ткачук // Наукові праці КНТУ. Серія «Економічні науки». – 2010. – Вип. 17. – С. 23-29.
43. Формирование и оценка экспортного потенциала промышленных предприятий / Д.О. Фоменок, С.С. Дубков, С.О. Дадалко // Баковский весник. – 2013. – № 10. – С. 29-35.
44. Чучук Ю. В. Теоретична сутність понять економічна ефективність та ефективність діяльності / Ю. В. Чучук. // Ефективна економіка. – 2014. – № 2. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_2_42.
45. Шевченко О.М. Економічна сутність бенчмаркінгу та його роль у інноваційному розвитку підприємства / О.М. Шевченко, Ю.М. Братусь // Бізнес-інформ. – 2016. – № 4. – С. 64-67.
46. Шереметинська О. В. Оцінка ефективності імпорتنих операцій підприємств / О. В. Шереметинська, Ю. Р. Варфоломєєва // Причорноморські економічні студії. – 2017. – Вип. 24. – С. 97-100.
47. Шкурупій О. В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посіб. / за ред. О. В. Шкурупій. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.
48. Юшина С.І . Визначення зовнішньоторговельної діяльності в українському законодавстві / С. І. Юшина // Часопис Київського університету права. – 2014. – № 4. – С. 197-200.
49. Янковий О. Г. Латентні ознаки в економіці: монографія / О. Г. Янковий. – Одеса: Атлант, 2015. – 168 с.
50. Янковой А. Г. Математико-статистические методы и модели в управлении предприятием: учебное пособие // А. Г. Янковой.– Одесса, 2014. – 250 с.